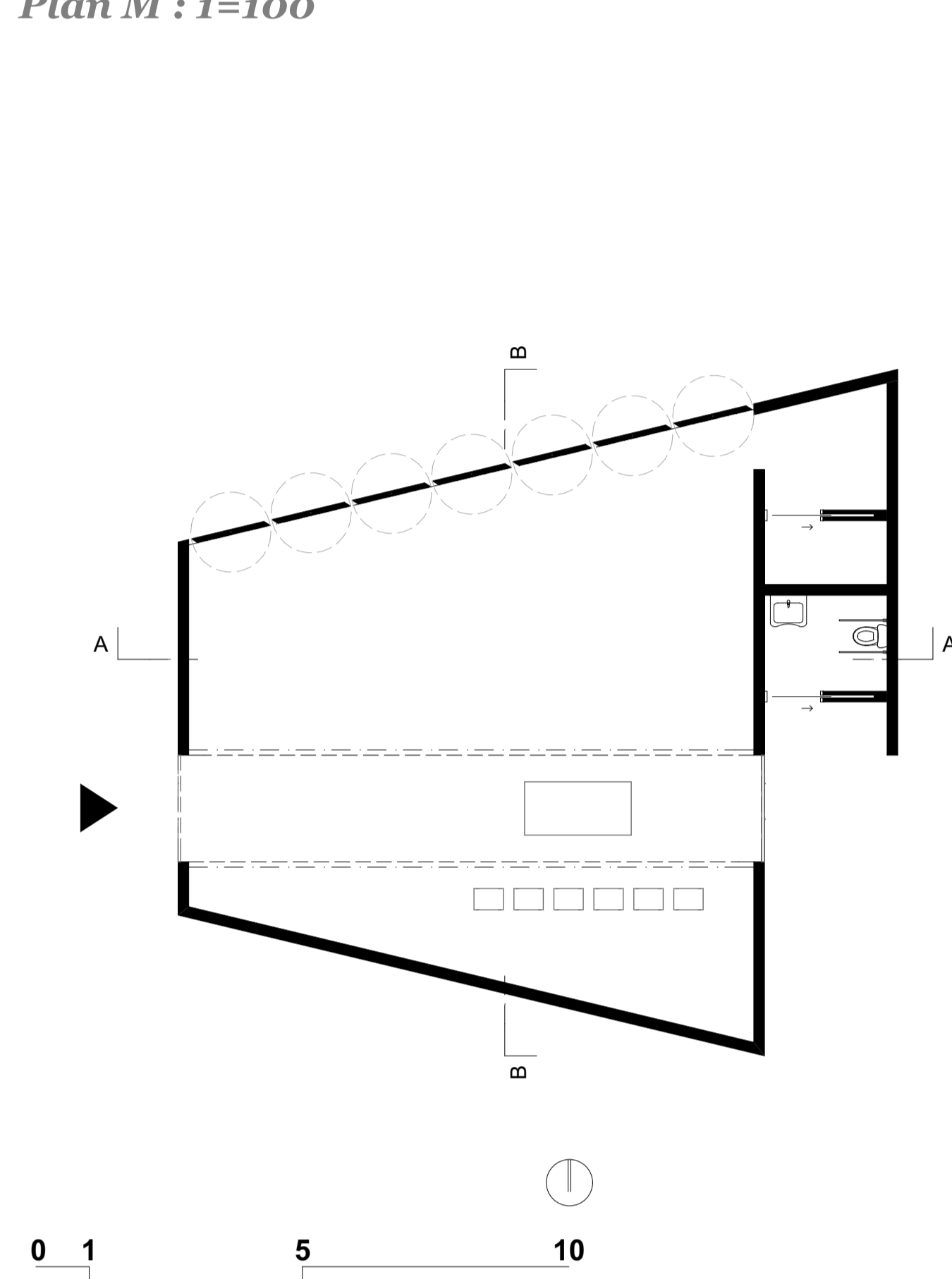

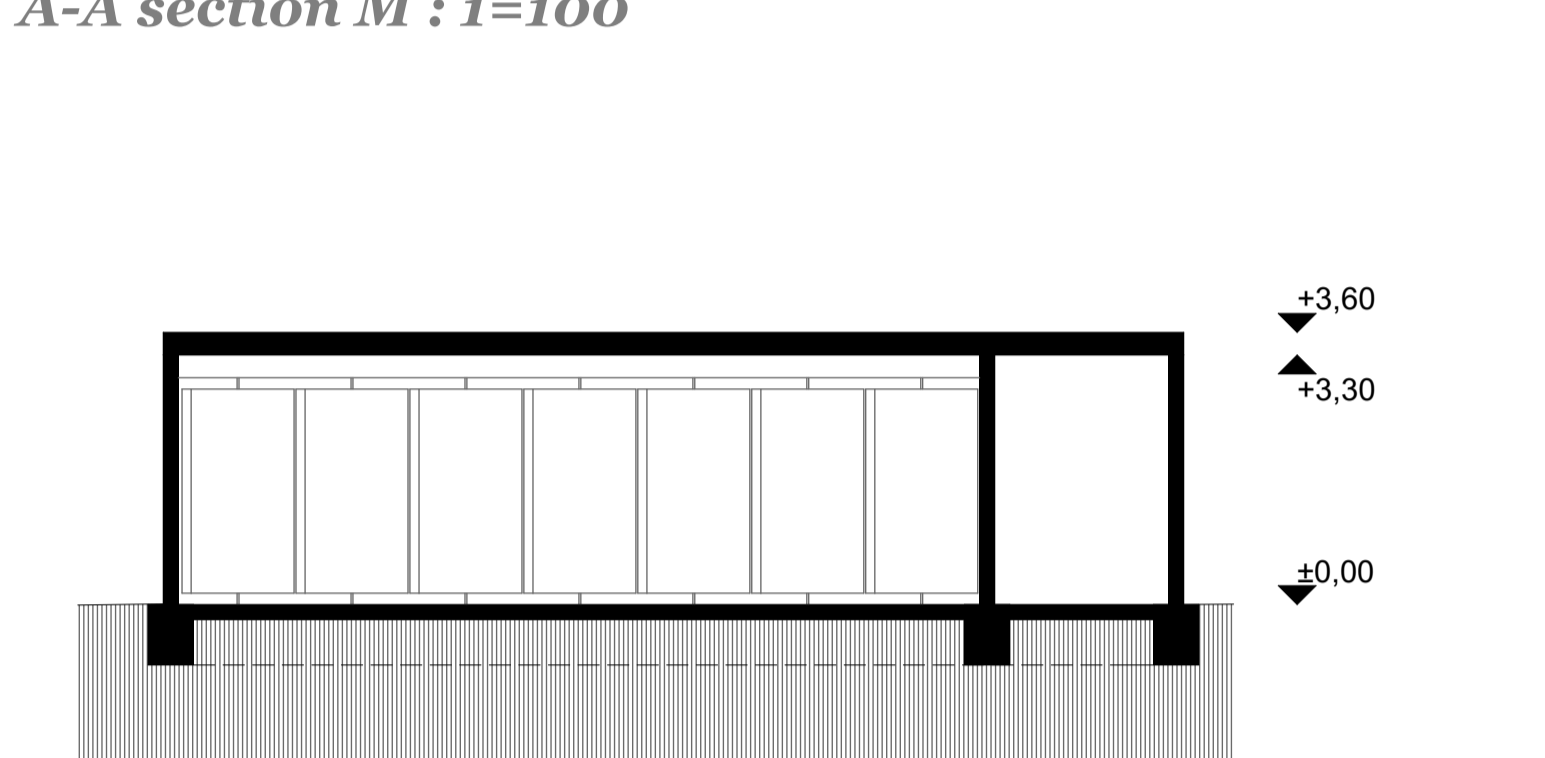
Helyszínrajz M : 1=1000
Site Plan M : 1=1000

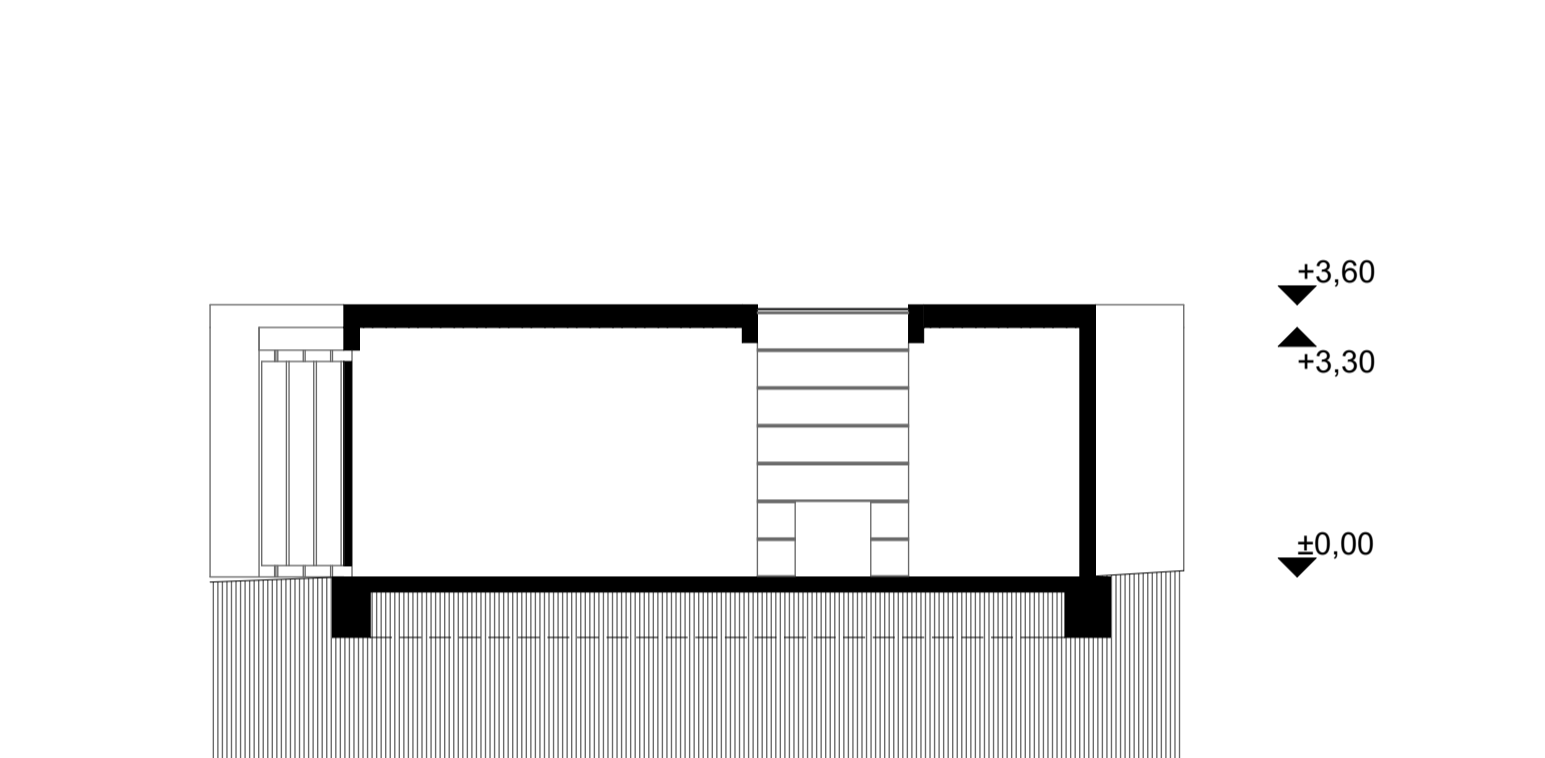
Alaprajz M : 1=100
Plan M : 1=100

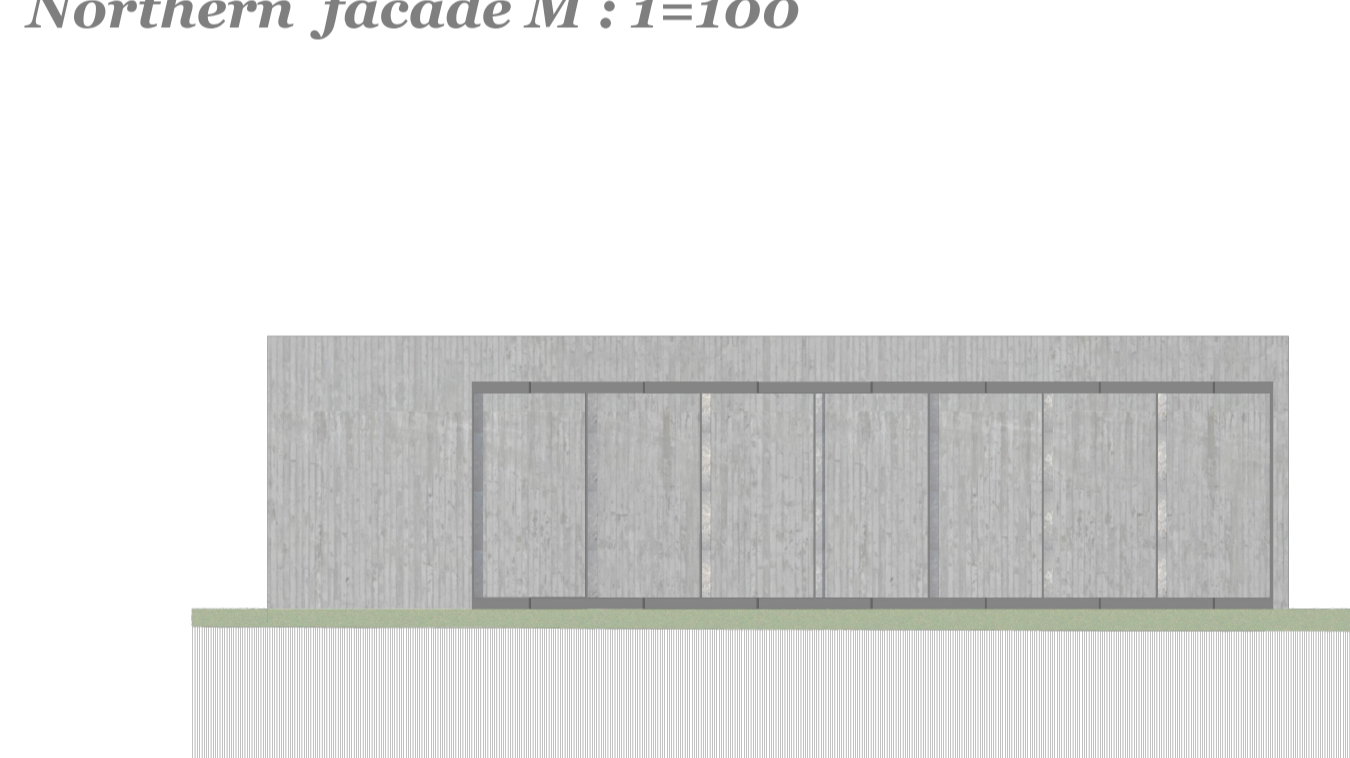
A-A metszet M : 1=100
A-A section M : 1=100

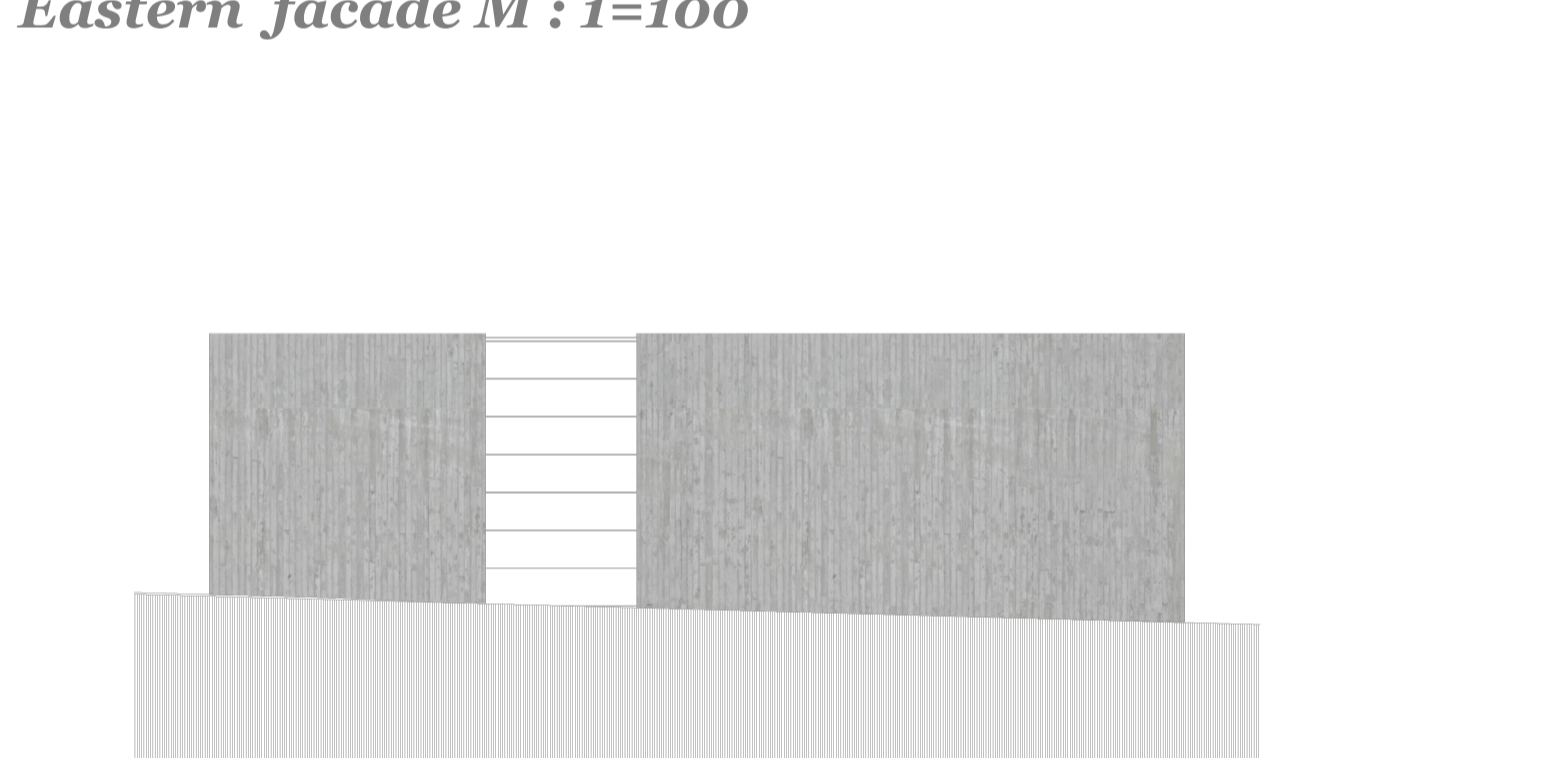
B-B metszet M : 1=100
B-B section

Északi homlokzat M : 1=100
Northern facade M : 1=100

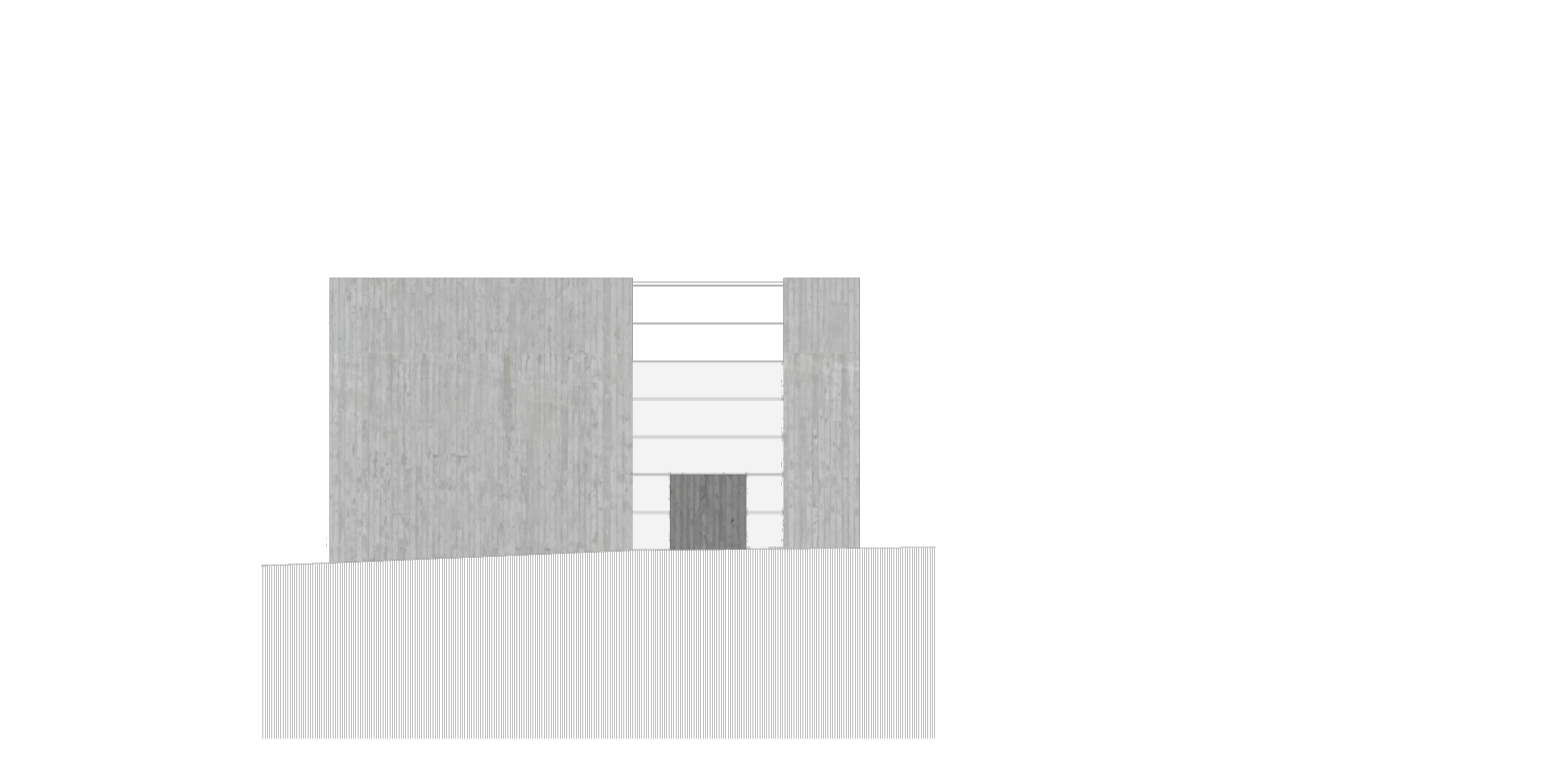
Keleti homlokzat M : 1=100
Eastern facade M : 1=100

Déli homlokzat M : 1=100
Southern facade M : 1=100

Nyugati homlokzat M : 1=100
Western facade M : 1=100

Változás - új ravatalozó Mikházán

Az alig több mint hatszáz fős lélekszámú falu a történelmi Erdély középső részén, Marosvásárhelytől észak-keletre fekszik. A 82%-ban magyar lakta település a környező, református hitre áttért falvakkal ellentétben katolikus vallású maradt. Mikháza a Felső-Nyárárdmenti „Szentföld” centruma és egyben legfontosabb egyházi központja. Ennek oka, hogy itt található a Ferences Rendtartomány második legnagyobb konventje. A falu XVII. században épült ferences templomát nagy kegyelet övezte, és hamarosan búcsújáró hely lett. A temető a templomtól kissé távolabb található, és magában foglal egy a Mike család várkastélyának romjaiból épült római katolikus kápolnát is, mely azonban a ravatalozó funkciót nem tudja ellátni.

Változás. Ezzel a szóval lehetne legjobban körülírni mindazt, amit a ravatalozó mint építészeti és szakrális jelenség képvisel. Ezeknek az épületeknek a megjelenésével átfomálódtak a temetési szokások, a temetés elszakadt megszokott tereitől. A funkcionális fejlődés során a ravatalozó maga is fejlődött mind az építészeti kialakítást, mind a temetőben elfoglalt helyét tekintve. Egyetlen dolog maradt állandó: a funkció. Teret biztosít a hozzátartozóknak a végső búcsúra, az elhunyt utolsó világi állomása. Egyfajta átmenetet jelent az élet és a halál között.

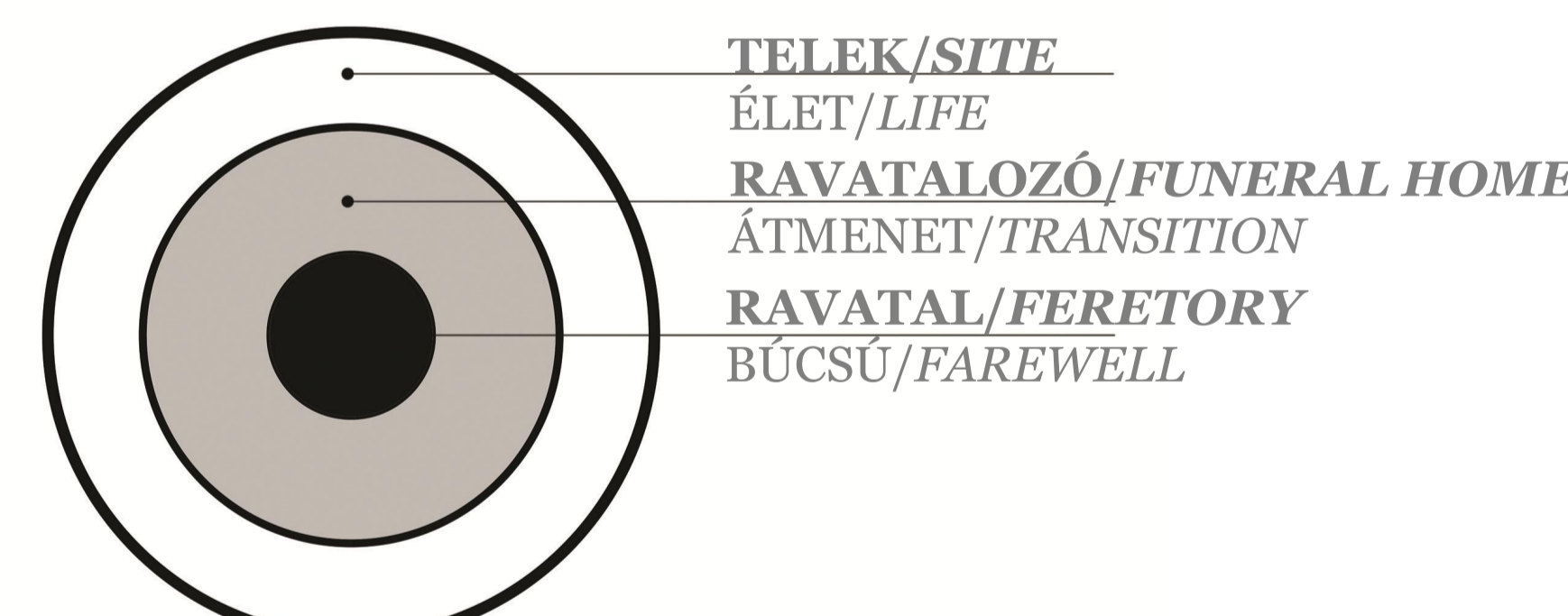
A koncepciónkat erre a változásra, az átmenetre építünk. Ezt erősíti a tervezési helyszín is. A megszokottól eltérően ez a ravatalozó a temetőn kívül, tőle -az európai kultúrában- szokatlanul távol kap helyet. Célunk, hogy az épület látványa, működése képes legyen érzékelteni a ravatalozó szakrális jelentőségét és azt, amit jelképezni hivatott: az evilági és túlvilági mezsgyéjét.

Change- new funeral home in Mikháza

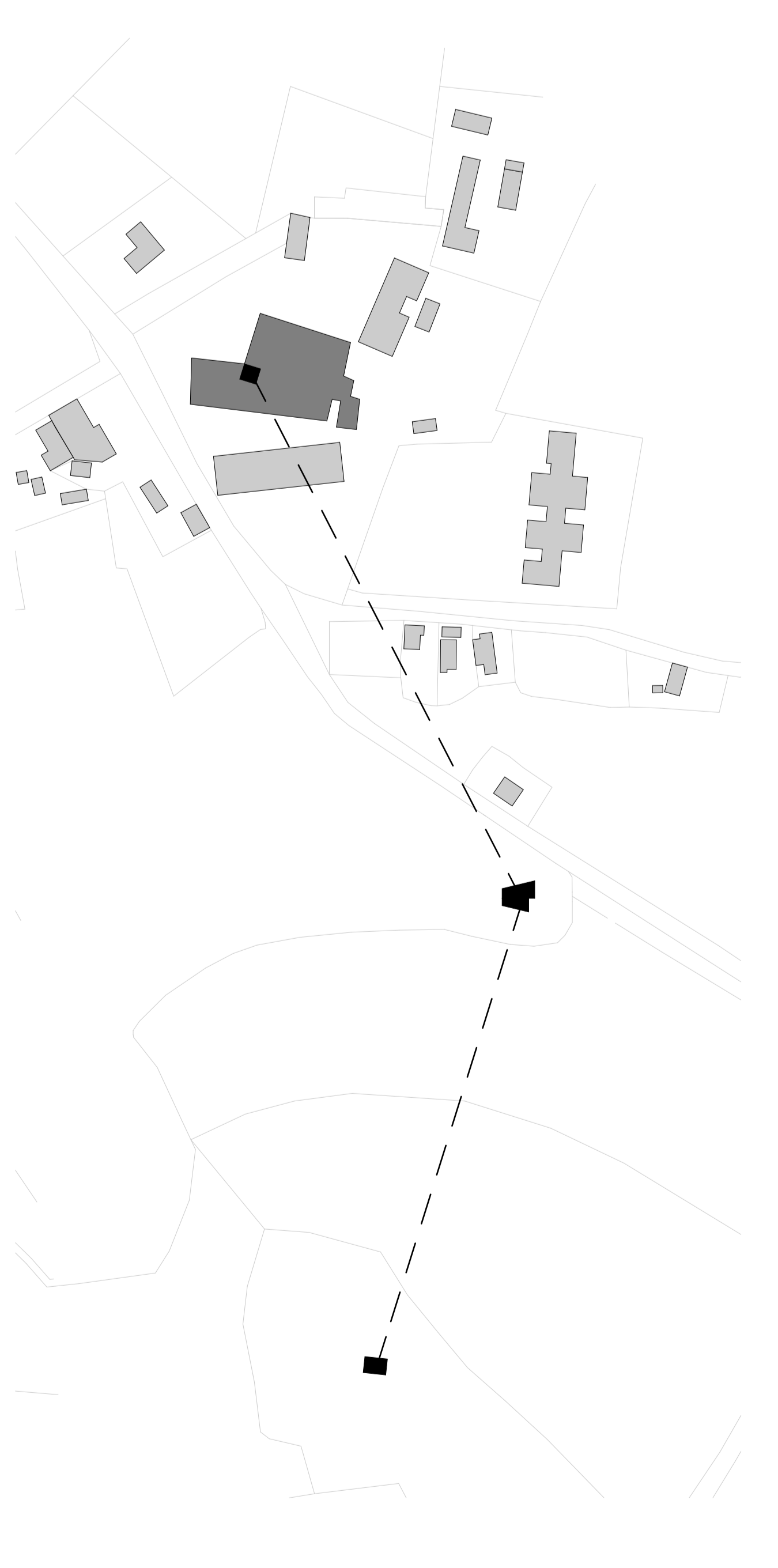
The village is located in the historic central part of Transylvania, situated North-East from Marosvásárhely. 82% of residents of the town is hungarian and Catholic in opposite of the the surrounding Reformed villages. Mikháza is the centrum of the Felső-Nyárárdmenti „holy land” and is the most important religious centre. The reason is that you can find here the second largest province of the Franciscan convent. The Franciscan church of the village-which was built in the XVII century-became a place of pilgrimage. The cemetery is located some distance from the church, and includes a Roman Catholic home- which however unable to have a function as a funeral home.

Change. With the word could be best to describe all that the funeral home as an architectural and sacral phenomenon. With the appearance of these buildings the funeral habits have changed, the funeral pulled away from usual squares. The functional development of the funeral home itself, both the architectural design is developed, both in terms of the location of the cemetery. Only thing remained constant: the function. It makes possible for the relatives of the deceased for a final farewell. A kind of transitions in life and death.

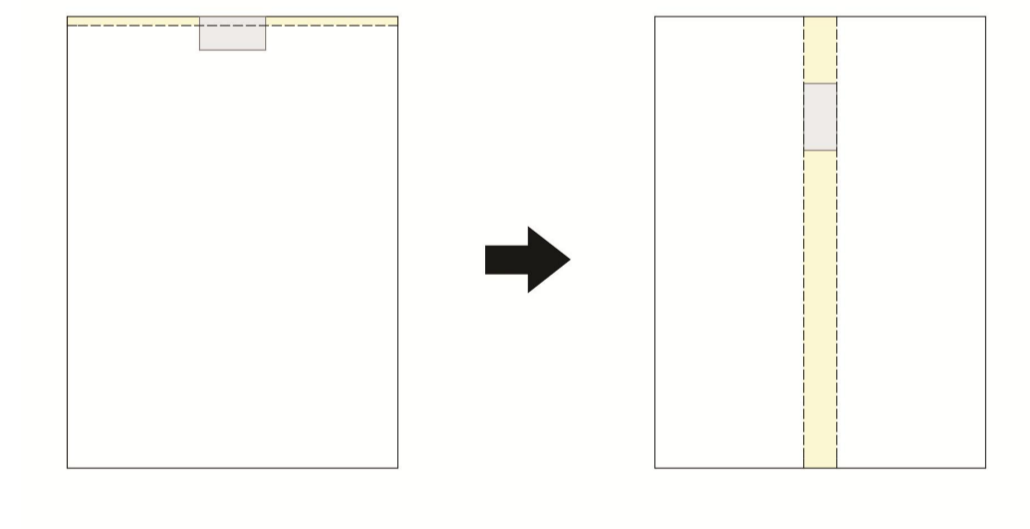
Our concept is built ont that change and transition. This strengthens the design location, because the funeral home will be out of the area of the cemetery. Our goal is to show with the appearance and the function system of the funeral home the importance of sacred and what is meant to represent: the borderline between life and afterlife.

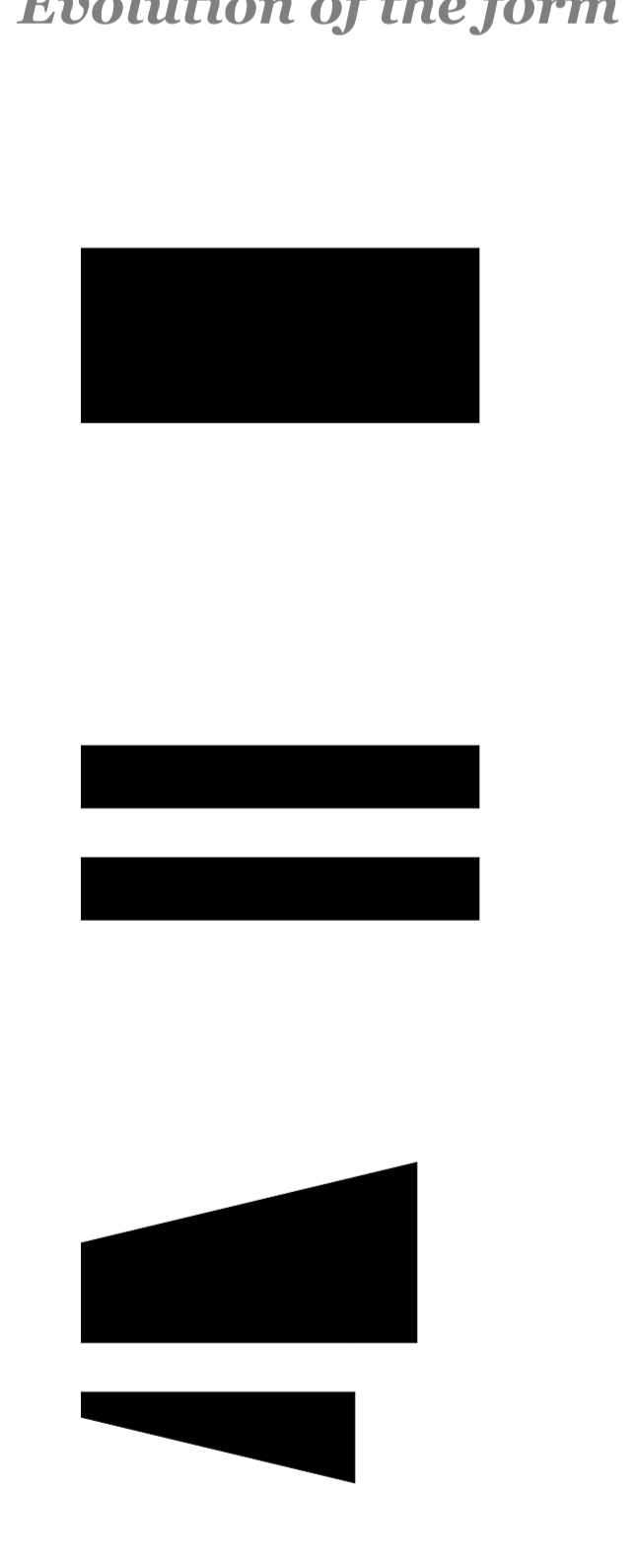
Kolostor- Ravatalozó- Temetőkápolna
Monastery- Funeral Home- Cemetery Chapel

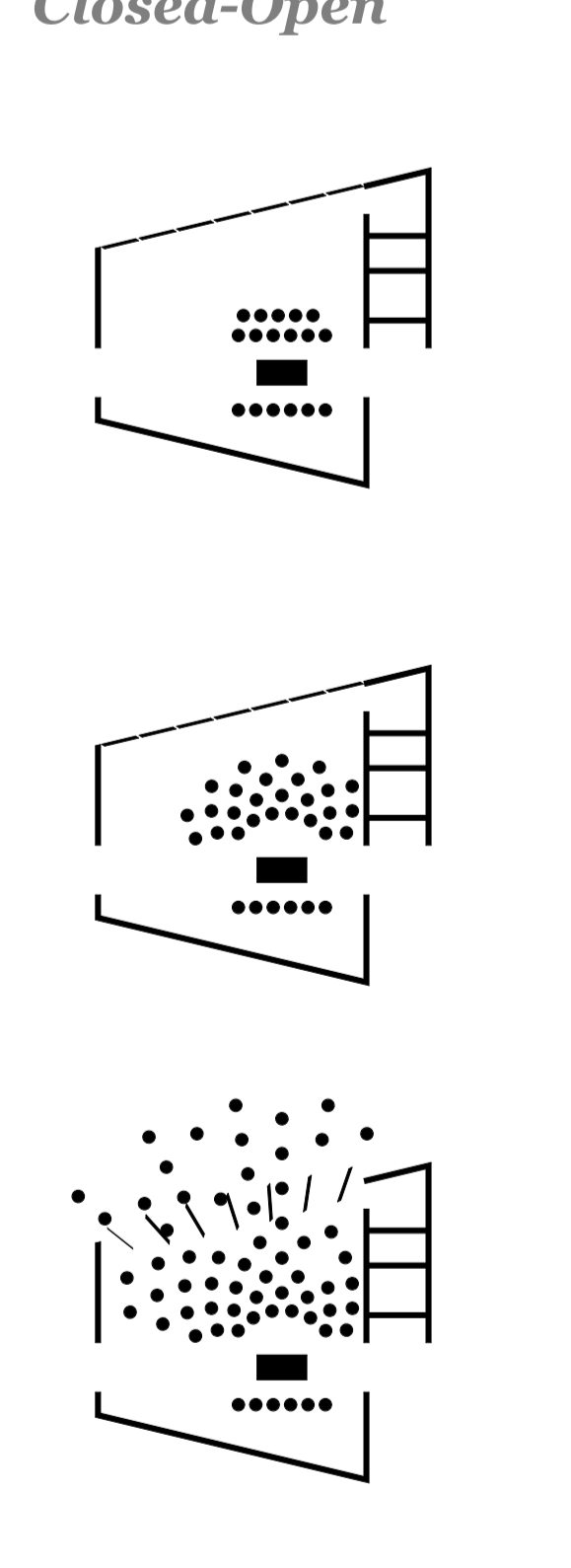
A ravatal helye
Position of the feretory

Forma alakulása
Evolution of the form

Zárt-Nyitott
Closed-Open

Anyaghasználat
Materials

VÁLTOZÁS

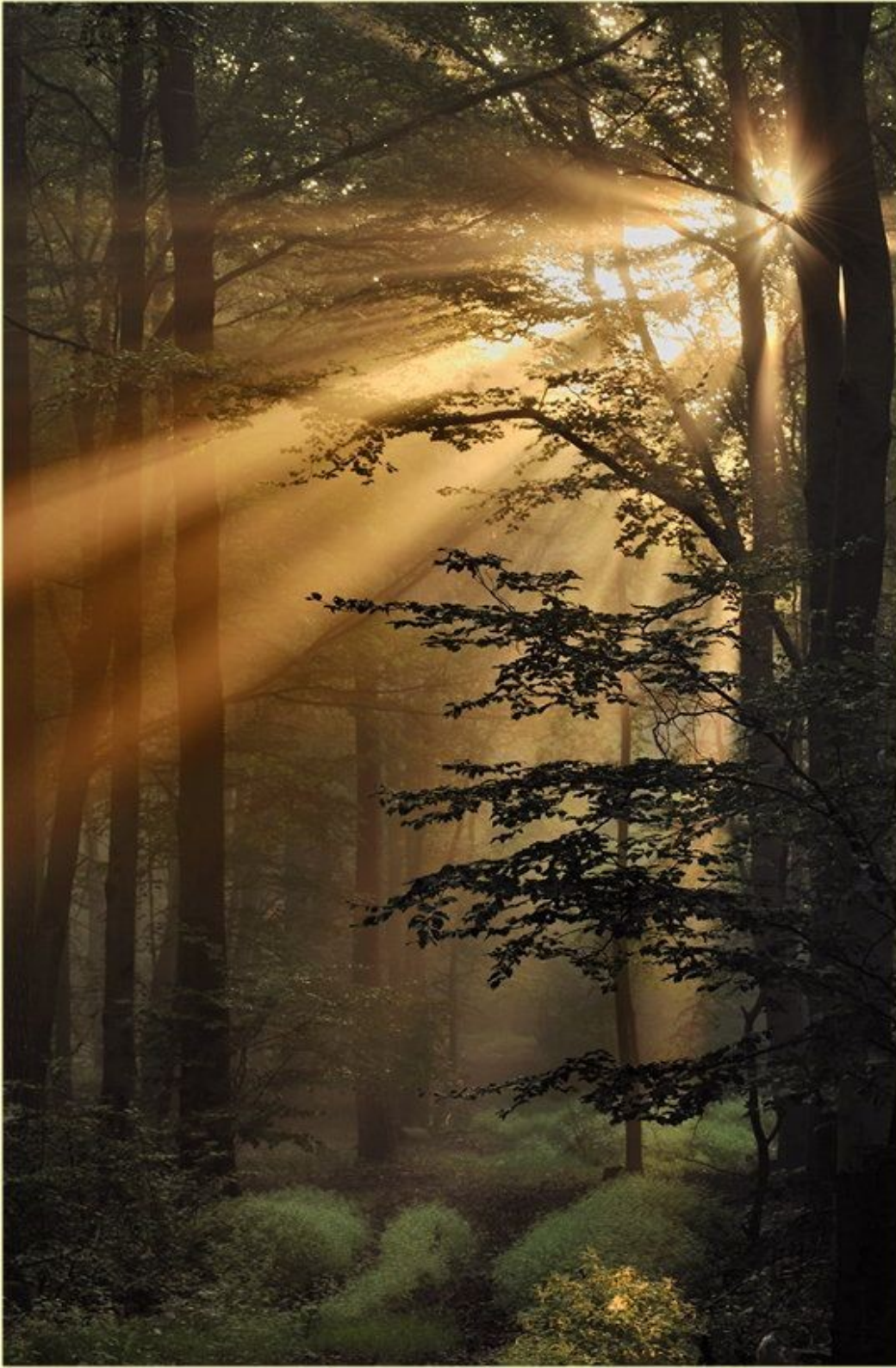
TDK_2017

DÜRGŐ JÁNOS ATTILA_PINTÉR ROZITA_TISLÉR ANDRÁS
KONZULENSEK: BARTÓK ISTVÁN DLA_TERBE RITA

Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék
kulturtáj_ember a tájban_élő építészet
építőművészeti szekció

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	2
ÚTKERESÉS	5
TERVEZÉS	9
A TERV	12
ÖSSZEGZÉS	14
FORRÁSJEGYZÉK	15
KIVONAT	16

BEVEZETÉS

„Fáradtságom adom az esti árnyak,
Színeimet vissza a szivárványnak.

Megnyugvásom a tiszta, csöndes égnek,
Mosolygásom az őszi verőfénynek.

Sok sötét titkom rábízom a szélre,
Semmit se várva és semmit se kérve.

Kik üldöztek át tüskén, vad bozóton:
Kétségeim az örvényekbe szórom.

A holtom után ne keressetek,
Leszek sehol – és mindenütt leszek.”

/Reményik Sándor_ Végredelet/

A szomszéd település, Nyárádköszvényes új ravatalozója

A RAVATALOZÁS SZOKÁSA_PROBLÉMAFELVETÉS

_A falusi temetkezési rituálé a XIX. században jelentősen eltért a ma ismert és bevett szokásoktól. Ha egy család elveszítette hozzátartozóját, a halottas szobában több napig tartó siratás és virrasztás után az elhunyt koporsóját a ház udvarára vitték, ahol az ismerősök, barátok is részt vehettek a siratásban. Az itt megtartott egyházi ceremóniát követően a gyászmenet a templomot érintő úton a temetőbe vonult, ahol végső búcsút vettek az elhunyttól.

_A ravatalozók megjelenését a nyilvános búcsúztatásnak a családi ház udvaráról való kiszorítására irányuló igények eredményezték. Ennek következtében megindult a „futószalagszerű ravatalozó-gyártás”. Az épületeket nem tartalommal, csupán funkcióval töltötték meg.

_Az ilyen módon felépült ravatalozók mondhatni egy kaptafára készültek. Egy belső és fedett-nyitott külső térre tagolódnak. Ezek mérete, egymáshoz való viszonya különbözhet. Legtöbbször temetőben épültek fel.

_Később városi hatásra elindult a törekvés a ravatalozóépítészet reformációjára. Igény lett az építészeti és szakrális tartalommal való megtöltés, a reprezentatív megformálás. Azonban a megjelenésbeli harmóniára való törekvés már egyáltalán nem volt jellemző, így gyakran torz végeredmény született.

Magyarországi ravatalozók

VÁLTOZÁS

_A ravatalozás mint szokás az elmúlt évszázadban rengeteget változott, mely magával hozta a neki otthont adó tér változását is.

_Ezen kívül a ravatalozó, mint épület is a változást jelképezi. Ez az elhunyt utolsó földi állomása, mielőtt örök nyugalomra helyezik. Mondhatni a határátkelő élet és halál között. Itt gyűlnek össze körülötte utoljára szerettei és ismerősei, itt vesznek tőle végső búcsút.

_A ravatalhoz vezető út is a változást jelképezi, hiszen a faluból a temetőbe, az életből a halálba vezet.

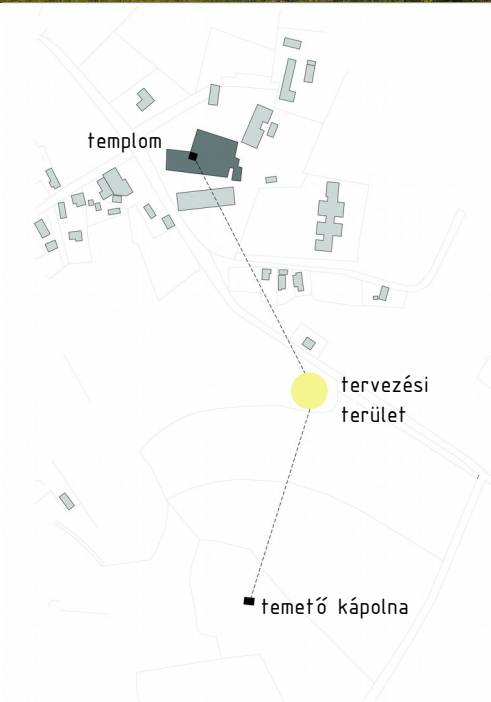
CÉLKITŰZÉS

_A ravatal tulajdonképpen nem kizárólag az elhunyról szól. Fontosabb része talán a közös emlékezés, az, hogy az „ittmaradtak” támogassák egymást.

_Az építészeti kialakításnál -a változás érzékeltetésén felül- elsődleges szempont volt a hangulatteremtés, hogy a gyászoló tömeg körbeállhassa a ravatalt, illetve, hogy egymás felé fordulva, a közös gyászból meríthessenek erőt.

ÚTKERESÉS

FŐ SZEMPONTOK

HELYSZÍN

- __ **Mikháza** (Románia, Erdély, Maros megye)
- __ népesség: **618 fő**, melyből 504 magyar (2011.)
- __ a Felső-Nyárádmenti "Szentföld" legfontosabb egyházi központja; búcsújáróhely
- __ a Ferences Rendtartomány második legnagyobb konventje

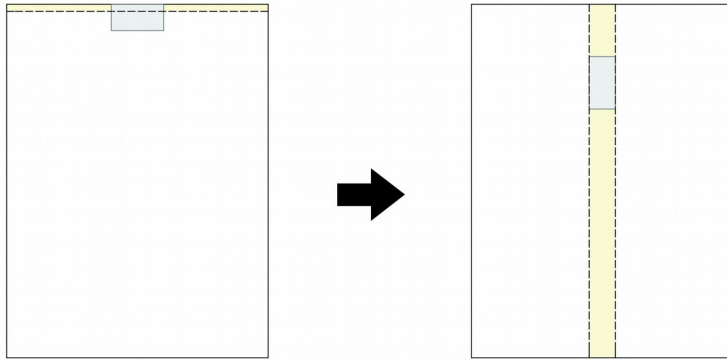
TERVEZÉSI TERÜLET

- __ Sem a temetőben, sem a faluban, hanem a kettő között helyezkedik el, ami **szokatlan** a ravatalozó esetében. A helyszín a faluból a temetőbe vezető **út** mentén, arról kissé letérve található, egy **fák ölelésében** kialakult tisztáson.
- __ **Csend** van, hallani a természet zajait és a templom harangját.

FONTOS INFORMÁCIÓK

- __ Egy mikházi temetésen **sokan** tiszteletüket teszik. Előfordul, hogy **kisebb** sorsközösséget alkotnak, de megeshet, hogy a szomszédos településekről is érkeznek gyászolók.
- __ A temetés **mindig** a megszokott rendben zajlik: a templomban tartott mise és megemlékezés után a gyászmenet (gyalog) a temetőbe vonul.
- __ A településen **nincsenek** épített, aszfaltozott utak, és jelenleg még kiépített csatornahálózattal sem rendelkezik.

ALKOTÓFOLYAMAT

A körbeállhatóság érdekében a ravatalt elhúztuk a faltól és 90°-kal elforgattuk.

A tengely eltolásával és a tér tágításával létre tudtunk hozni egy olyan belső teret, amelyet a tengely oszt két részre, keskenyebb felében a család kap helyet, a tágabb térben pedig a többi gyászoló gyűlhet össze. Nagyobb létszám esetén ennek falai nyithatóak, így még többen részt tudnak venni a szertartáson.

A forma továbbá lehetőséget adott a mellékfunkciók elrejtésére is.

_Célunk tehát egy olyan ravatalozó létrehozása, amely:

- szakrális és spirituális tartalmat is hordoz;
- közösséget teremt a gyászoló egyénekből;
- erősíti a helyszín természeti adottságaiból származó bensőséges hangulatot;
- alkalmazkodik a helyhez;
- kielégíti a befogadóképességre vonatkozó igényeket.

1. A RAVATAL HELYE A TÉRBEN

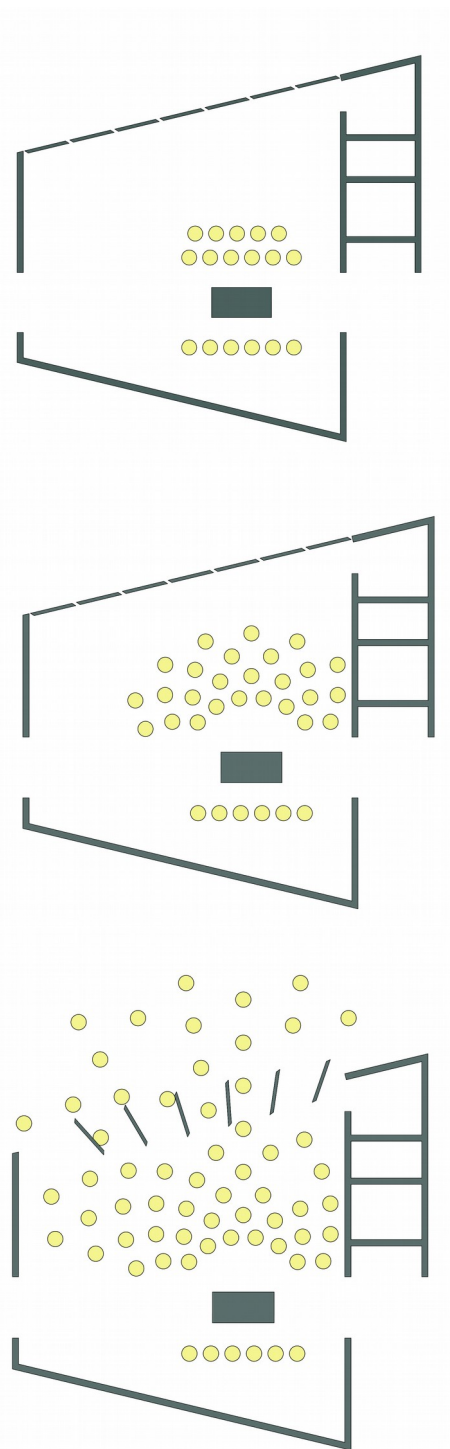
_A ravatal elhelyezésekor elsődleges szempont volt, hogy a gyászolók **körbeállhassák** azt. Egymást látva osztozhatnak a fájdalomban, sorsközösséget alkotva erősíthetik egymást.

_A ravatal közvetlen közelében már a tervezés kezdetétől fogva szerepelt egy **bevilágító**, mely az elhunyt lelkének nyit utat a transzcendens térbe (felfelé). Ezt kezdetben a ravatal mögötti fallal párhuzamosan pozicionáltuk, majd később a födémlet teljes hosszában átszelő hasítékká alakult.

_Így keletkezett egy **tengely**, mely a szakrális térszervezés egyik alapköve. A ravatal tehát ezen a tengelyen kap helyet.

2. AZ ALAPRAJZ ALAKULÁSA

_A **hosszanti térszervezés** már a kezdetektől adott volt, az alaprajz pedig ezt az elvet szigorúan követve alakult. A tengely megjelenésével lehetővé vált, hogy a gyászolók körbevehessék a ravatalt, ám nehézséget okozott a családtól való **szeparáció** és az a tény is, hogy a ravatalozónak **kis- és nagylétszámú** gyászmenet befogadására is alkalmasnak kell lennie anélkül, hogy bármelyik esetben kellemetlen térélmény alakulna ki.

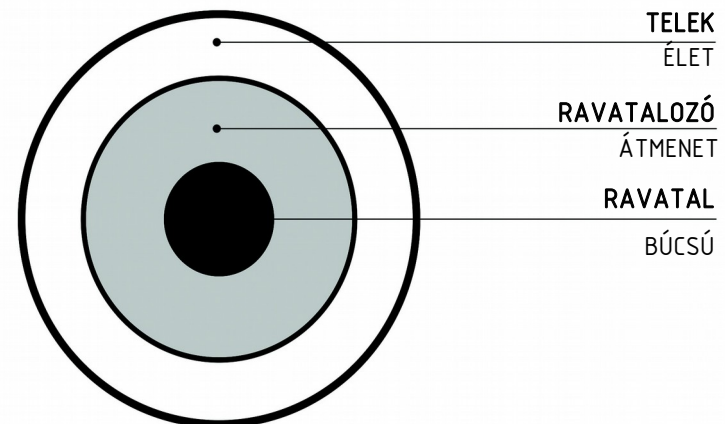
3. VÁLTOZÁS

_Kezdetben a változás-analógiát a felületek áttörtségére illesztettük, ám ez nem működött. Emiatt úgy döntöttünk úgy, hogy a változás **maga a ravatalozó** és a használata lesz.

_Így kerültek be az északi homlokzat forgatható **betonlamellái**, melyek lehetővé teszik **kisebb** és **nagyobb** szertartás tömegeinek befogadását, illetve változtatják a ravatalozó **nyitottságát** és a **fényviszonyokat**.

_Az üveg bevilágító a keleti homlokzaton lefordul a falra, jelképezve a "fényt az alagút végén" és még koncentráltabb megvilágítást biztosítva a ravatalnak.

_Mivel a ravatalozó a változást, az átmenetet hivatott jelképezni, pontos kategorizálása sem lehetséges. Tekinthető egyrészt **épületnek**, hiszen falak, födéme alkotják és a mellékfunkciók révén épületszerű működéssel is rendelkezik. Másrészt viszont **műtárgynak** is tekinthető, hiszen nincsen ajtaja, lamellái manuálisan mozgathatók, nincsen (a ravatalt leszámítva) fix berendezése. Ravatalozónk tehát átmenet e két kategória között.

TERVEZÉS

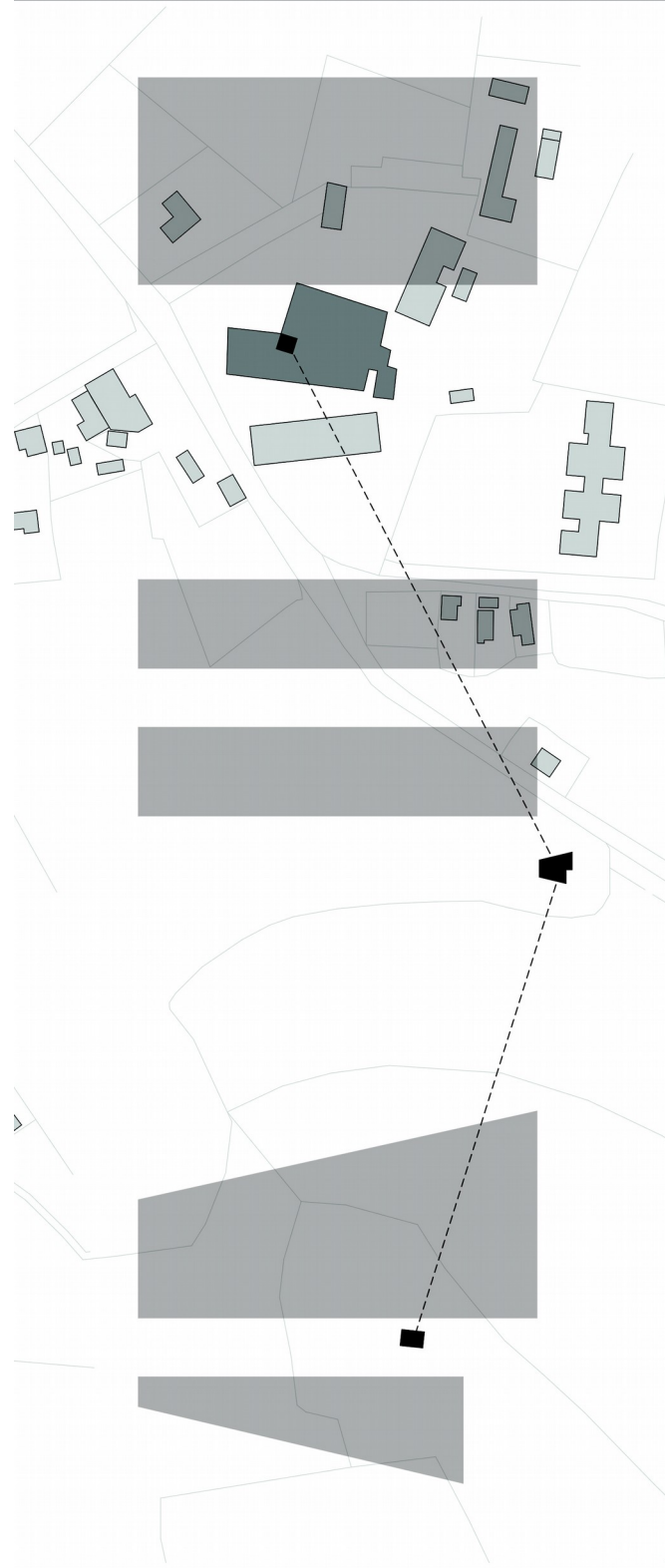
A KONCEPCIÓ

_A ravatalozó az ember földi létének utolsó állomásaként való értelmezése hozta magával a **változásra** épülő koncepciót.

_Jobban beleásva magunkat a témába elképzelésünk egyre erősödött, hiszen látható, a történelem során kialakuló és **változó** temetkezési szokások vezettek a ravatalozók megjelenéséhez is. Létrejöttük hirtelensége okán maguk is folyamatosan **változnak**.

_A tervezési helyszín megismerése volt a következő mely alátámasztotta a funkcióhoz társított fogalmat. Szokásbeli **változásként** tekinthető a tény, hogy a ravatalozó telke nemcsak a temetőn kívül, de tőle viszonylag távol található, körülbelül félúton a gyászmenet első (templom) és utolsó (temető) állomása között. Így a ravatalozás **átmenetként** való értelmezése méginkább megállja a helyét.

_Az építészeti megformálásnál, térszervezésnél igyekeztünk követni ezt az elvet. Ebből adódik a kinyíló tömeg, a felfelé való megnyitás, a kinyitható lamellás fal és a külső és belső felületek különbözősége is.

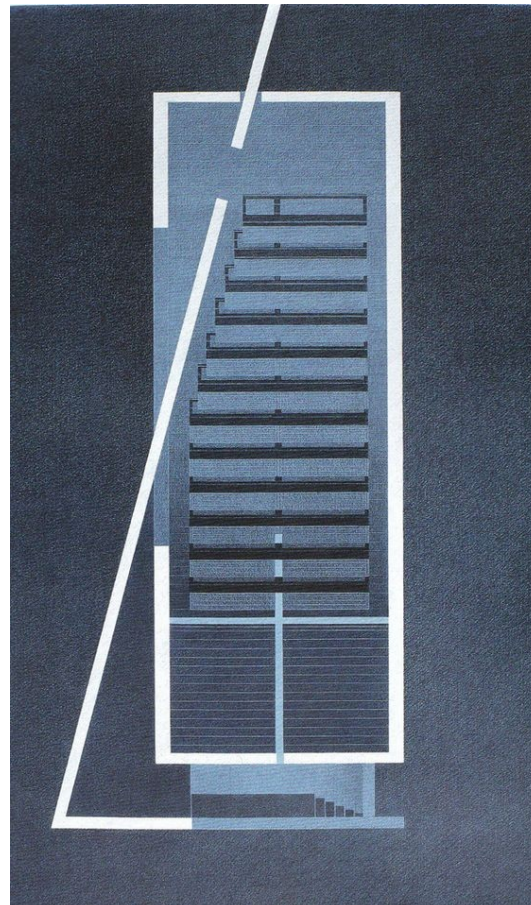

INSPIRÁCIÓ

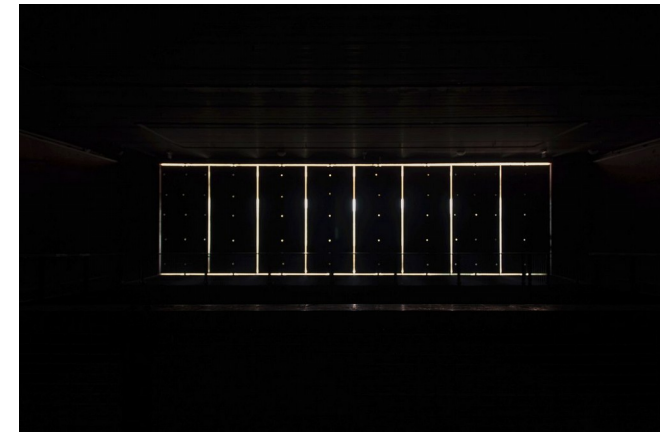
Peter Zumthor_Bruder Klaus kápolna
Wachendorf/D/

NYITÁS AZ ÉG FELÉ

Tadao Ando Architect & Associates
Church of the light_Ibaraki /JPN/

FUNKCIONÁLIS ELRENDEZÉS

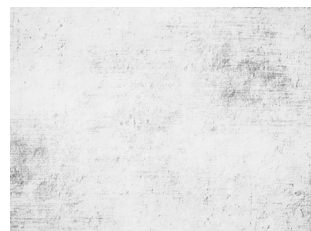
Narmer Építészeti Stúdió_Rudapithecus Látványtár
Felsőtelekes /H/

KINYÍLÓ TÉR

ANYAGHASZNÁLAT

BORDÁZOTT NYERSBETON
külső felület. Rusztikus megjelenést ad, mely a környezetbe és a funkcióhoz is jól illeszkedik.

FEHÉR SIMÍTOTT BETON
belső felületek. Egyedül a ravatal készül a homlokzatokkal megegyező minőségű betonból.

KOPOLIT ÜVEG BEVILÁGÍTÓ
Sejtelmes hatású, szórja a fényt, így emelkedettebb hangulatot teremt.

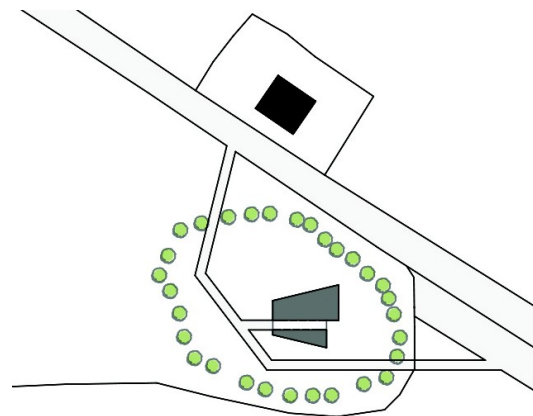

ELHELYEZÉS A TELKEN

_Elsődleges szempont volt a telken belüli pozícionálásnál, hogy a bevilágító **kelet-nyugati** tájolású lehessen, hiszen így kap folyamatosan koncentrált fényt. Ezen kívül a lamellás homlokzatnak mindenképpen **északinak** kell lennie, hogy megnyitáskor ne vesszen el a ravatal feletti bevilágító ereje.

_Ennek az oldalnak továbbá úgy kell elhelyezkednie, hogy több ember esetén legyen hely a telken, ahol a kint lévő **összegyűlhetnek**.

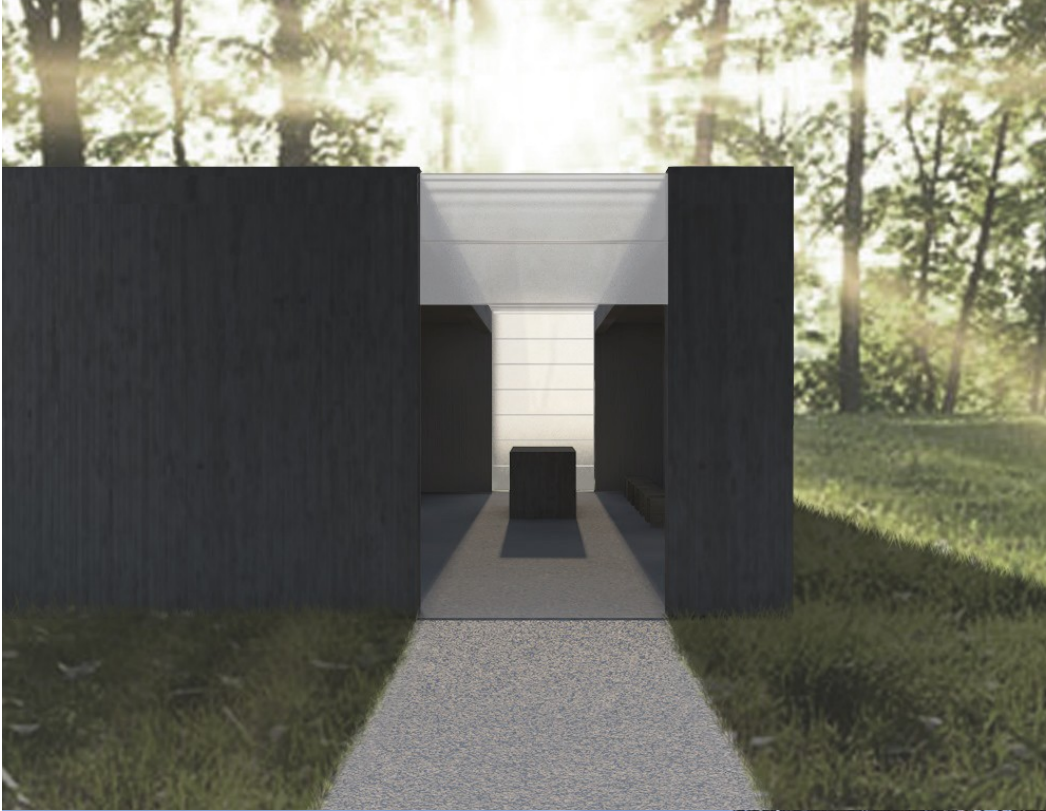
_Fontos még, hogy az ide vezető **út** valahogyan kapcsolódjon a templomtól a temetőig vezető úthoz.

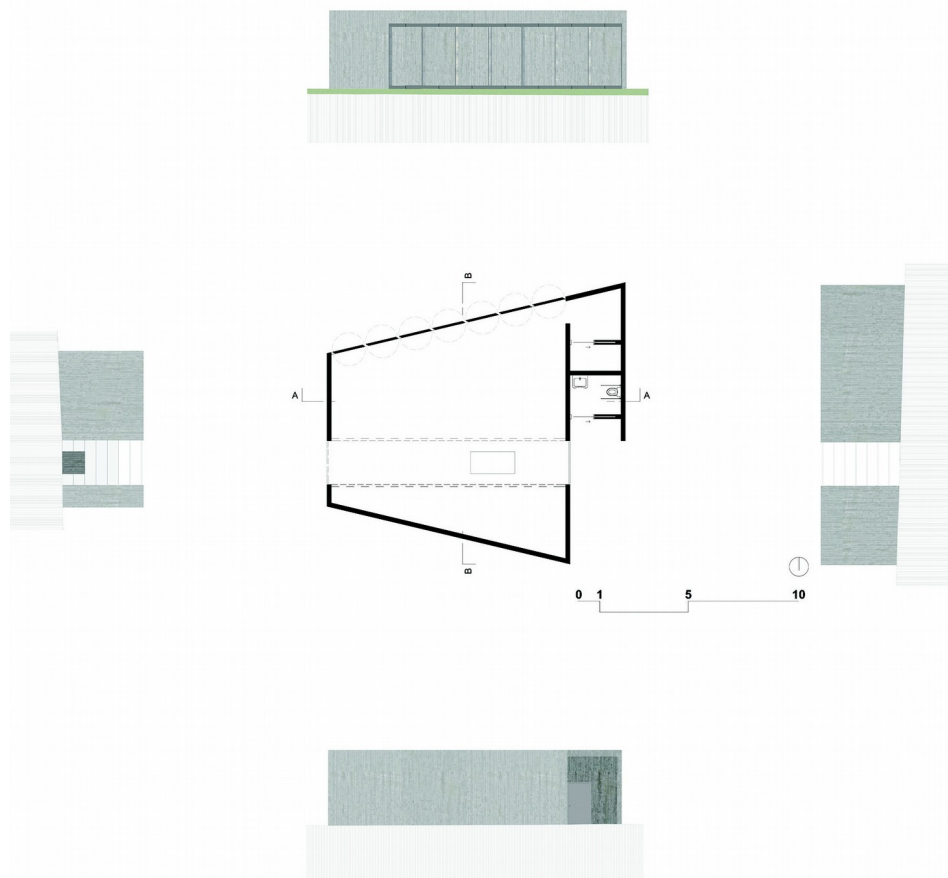

_A telekhatárt a fák jelölik ki, így itt nincsen szükség kerítésre. A megközelítésre útelágazást alakítottunk ki, mely burkolata stabilizált fehér murva.

_Az épületet kissé középre húztuk a telken, hogy a fagyűrű a lehető legkevésbé befolyásolja a belső fényviszonyokat.

A TERV

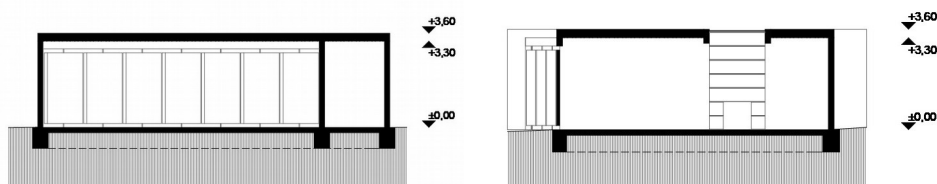

ALAPRAJZ

_A megérkezés a nyugati oldalon történik, egy stabilizált fehér murva burkolatú passzázson, mely az utolsó földi utat hivatott jelképezni. A ravatalozóhoz érve az úttal azonos szélességű, ajtó nélküli falnyílás fogad, velünk szemben nagy betontömb, a ravatal. A mögötte lévő üvegfalon át, már csak az elhunyt lelke távozhat, a gyászolók a kijelölt "ösvény" két oldalára gyűlnek. A déli oldalon a család foglal helyet, velük szemben a többi ember áll. Az északi homlokzat teljes egészében megnyitható nagyobb tömeg vagy egyéb igények esetén. Itt a betonlamellák mindegyike önálló tengely körül, egymástól függetlenül, manuálisan forgatható. A szertartás után a gyászmenet a bejáraton át távozik.

_A mellékfunkciók a nagyobb trapézban kaptak helyet, a keleti oldalon. A beltérből nyílik egy kisebb előkészületi fülke. Ehhez tartozik egy kisméretű tároló, melyben a székeket elzárhatják. Ezen helyiségek keleti fala előtétfalként is funkcionál, mely mögé a mosdót rejtettük. Ez csak kívülről közelíthető meg, forgalma pedig várhatóan csekély. Emiatt egyetlen koedukált akadálymentes wc kerül elhelyezésre.

HOMLOKZATOK, ANYAGOK

_A ravatalozó falai betonból készülnek, melyek felülete a külső oldalon bordázott (kéreg), belül pedig fehérre színezik és simítják (tisztá, lágy belső). A betonlamellák mindkét oldala bordázott szürke nyersbeton. A belsőben egyetlen szürke, a homlokzattal megegyező textúrájú elem van: a ravatal. Az üveg felületek kopolit üvegből készülnek.

ÖSSZEGLZÉS

_Tervünk tehát a változásra épül. Az analógia átültethető magára a településre is. Hiszen folyamatosan, a maga ütemében fejlődik. Fejlődésének következő állomása egy új ravatalozó építése.

_Választásunk oka talán a téma szépsége és emelkedettsége. Fontos és az "ittmaradtak" számára meghatározó pillanatoknak ad otthont egy ilyen építmény, hiszen ezek a pillanatok tele vannak erős érzelmekkel.

_Fájdalom, megkönnyebbülés, hiány, szeretet, szomorúság tölti meg a teret. Ezek sokszínűsége és bonyolultsága mellett az épület csak a végtelenségig egyszerű és tiszta lehet.

_Célunk egy ilyen épület megalkotása volt, mely a tervezési folyamat végére már-már műtárggyá egyszerűsödött. Anyagaival diszkréten illeszkedik a környezetébe, nem zavarja az összképet, mégis más, mint a faluban lévő legtöbb épület. Elhelyezésével a megszokott útvonal is kismértékben módosul, ám ez is csak finom beavatkozás a megszokott rendbe. Összességében apró változások árán jön létre valami új, ami a fejlődést úgy viszi előre, hogy közben a lehető legnagyobb mértékben megőrzi a hagyományokat, az értékeket.

FORRÁSJEGYZÉK

__Herczeg Tamás, DLA Értekezés (2009)

__<http://www.szekelyfoldiinfo.ro/>

__<http://www.szekelyhon.ro/>

__<https://hu.wikipedia.org/wiki/Mikhaza>

__<https://hu.pinterest.com/>

__<https://www.archdaily.com/101260/ad-classics-church-of-the-light-tadao-ando>

__<http://epiteszforum.hu/galeria/tizmillio-eves-tortenet-a-monolit-tombok-kozott>

__<https://www.archdaily.com/106352/bruder-klaus-field-chapel-peter-zumthor>

Vátozás- új ravatalozó Mikházán

_Az alig több mint hatszáz fős lélekszámú falu a történelmi Erdély középső részén, Marosvásárhelytől észak-keletre fekszik. A 82%-ban magyar lakta település a környező, református hitre áttért falvakkal ellentétben katolikus vallású maradt. Mikháza a Felső-Nyárádmenti „Szentföld” centruma és egyben legfontosabb egyházi központja. Ennek oka, hogy itt található a Ferences Rendtartomány második legnagyobb konventje. A falu XVII. században épült ferences templomát nagy kegyelet övezte, és hamarosan búcsújáró hely lett. A temető a templomtól kissé távolabb található, és magában foglal egy a Mike családvárkastélyának romjaiból épült római katolikus kápolnát is, mely azonban a ravatalozó funkciót nem tudja ellátni.

Változás. Ezzel a szóval lehetne legjobban körülírni mindazt, amit a ravatalozó, mint építészeti és szakrális jelenség képvisel. Ezeknek az épületeknek a megjelenésével átformálódtak a temetési szokások, a temetés elszakadt megszokott tereitől. A funkcionális fejlődés során a ravatalozó maga is fejlődött mind az építészeti kialakítást, mind a temetőben elfoglalt helyét tekintve. Egyetlen dolog maradt állandó: a funkció. Teret biztosít a hozzátartozóknak a végső búcsúra, az elhunyt utolsó evilági állomása. Egyfajta átmenetet jelent az élet és a halál között.

_A koncepciókat erre a változásra, az átmenetre építenénk. Ezt erősíti a tervezési helyszín is. A megszokottól eltérően ez a ravatalozó a temetőn kívül, tőle – az európai kultúrában – szokatlanul távol kap helyet. Célunk, hogy az épület látványa, működése képes legyen érzékelteni a ravatal szakrális jelentőségét és azt, amit jelképezni hivatott: az evilág és túlvilág mezsgyéjét.

Change- new funeral home in Mikháza

_The village is located in the historic central part of Transylvania, situated North-East from Marosvásárhely. 82% of residents of the town is Hungarian and Catholic in opposite of the the surrounding Reformed villages. Mikháza is the centrum of the Felső-Nyárádmenti „holy land” and is the most important religious centre. The reason is that you can find here the second largest province of the Franciscan convent. The Franciscan church of the village- which was built in the XVII century- became a place of pilgrimage. The cemetery is located some distance from the church, and includes a Roman Catholic chapel -which was built from the castle of the Mike family,- which however unable to have a function as a funeral home.

Change. With the word could be best to describe all that the funeral home as an architectural and sacral phenomenon. With the appearance of these buildings the funeral habits have changed, the funeral pulled away from usual squares. The functional development of the funeral home itself, both the architectural design is developed, both in terms of the location of the cemetery. Only thing remained

constant: the function. It makes possible for the relatives of the deceased for a final farewell. A kind of transitions in life and death.

_Our concept is built on that change and transition. This strengthens the design location, because the funeral home will be out of the area of the cemetery. Our goal is to show with the appearance and the function system of the funeral home the importance of sacred and what is meant to represent: the borderline between life and afterlife.